

Valtioneuvoston oikeuskansleri

Viite: Lausuntopyyntö 5.11.2004, dnro 1234/1/04

LAUSUNTO: VAALIVIRKAILIJOIDEN TUNNUKSET

Pyydettyä selvityksenä oikeusministeriö kunnioittavasti lausuu seuraavaa:

Vaalilaissa (714/1998) ei ole säännöksiä vaalivirkailijoiden, eli ennakoäänestyksen vaalitoimitsijoiden, vaalitoimikuntien jäsenten tai vaalilautakuntien jäsenten nimikylteistä tai vastaavista. Lain 73 §:ssä on kuitenkin mainittu, että vaalipäivän äänestyspaikalla olevalla vaaliavustajalla, joka ei siis ole vaalilautakunnan jäsen, tulee olla asianmukaiset tunnusmerkinnät.

Oikeusministeriö on vaalilain 195 §:n nojalla antamissaan vaaliohjeissa (viimeksi vaaliohjeet nrot 1 ja 4 vuoden 2004 kunnallisvaaleja varten/30.6.2004) ohjeistanut kuntien keskusvaalilautakuntia ja yleisten ennakoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoita siitä, että vaalitoimitsijoilla tulee olla nimilaatat tai vastaavat, joissa on merkintä Vaalitoimitsija tai Vaali-toimitsija — Valförrättare. Samanlaista ohjeistusta ei kuitenkaan perinteisesti ole annettu vaalitoimikunnille eikä vaalilautakunnille. Tästä huolimatta jotkut kunnat, kuten Espoo, ovat kuitenkin päättäneet, että myös vaali-lautakunnan jäsenillä on nimikyltit.

Anneli ja Seppo Westerlundin ehdotus siitä, että vaalilautakunnan jäsenillä olisi nimikyltti rinnassaan, on hyvä ja kannatettava. Se antaisi vaalivirkailijoille ulkoista jämäkkyyttä ja olisi omiaan lisäämään äänestäjien luottamus-talautakunnan toimintaan. Se myös auttaisi äänestäjää hahmottamaan, kuka vaalihuoneistossa on vaaliviranomainen ja kuka ei. Ehdotus siitä, että vaalihuoneistossa olisi nähtävänä kunnanhallituksen päätös kyseisen vaali-lautakunnan asettamisesta, lienee sekin mandollista toteuttaa.

Oikeusministeriö tulee seuraavia vaaleja (presidentinvaali 2006) varten antamissaan vaaliohjeissa ohjeistamaan kaikkia vaaliviranomaisia siten, että niin vaalitoimitsijoilla kuin vaalitoimikuntien ja vaalilautakuntien jäsenillä olisi rinnassaan kyltit, joissa lukisi henkilön nimi ja tehtävä. Vaalipäivän äänestyspaikalla voitaisiin lisäksi laittaa nähtäville kopio kunnanhallituksen vaalilautakuntien asettamispäätöksestä kyseisen vaalilautakunnan osalta. Vaalitoimikunta voisi pitää asettamispäätöksensä kopiota mukanaan ja näyttäisi sitä tarvittaessa. Vaalitoimitsijalla voisi olla toimipisteessään ko-

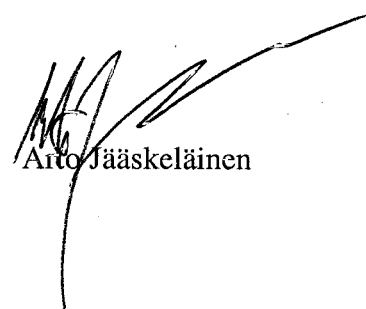
pio kunnan keskusvaalilautakunnan häntä koskevasta nimeämispäätöksestä, jonka hän voisi esittää tarvittaessa. Nimikylteistä aiheutunee kunnille pienehköjä lisäkustannuksia.

Asiakirjat palautetaan.

Osastopäällikön sijainen,
Suunnittelupäällikkö

4² 62^g aSeL.

Vaalijohtaja

Arto Jääskeläinen

Harri Mäkinen